EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 06 01
COM(2012) 251 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI

2004 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 866/2004 įgyvendinimo ir jį taikant susidariusios padėties aštuntoji ataskaita (2011 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d.)

{SWD(2012) 140 final}

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI

2004 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 866/2004 įgyvendinimo ir jį taikant susidariusios padėties aštuntoji ataskaita (2011 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d.)

ĮVADAS

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 866/2004 dėl režimo pagal Stojimo akto 10 protokolo 2 straipsnį[1] (toliau – Žaliosios linijos reglamentas, ŽLR) įsigaliojo 2004 m. gegužės 1 d. Juo nustatomos ES teisės nuostatų taikymo asmenų, prekių ir paslaugų judėjimui per liniją, skiriančią Kipro Respublikos sritis, kurių vyriausybė faktiškai nekontroliuoja, ir sritis, kurias ji kontroliuoja, sąlygos. Siekiant užtikrinti šių taisyklių veiksmingumą, jas imta taikyti plačiau – iki šias sritis skiriančios linijos ir Jungtinės Karalystės Rytų suverenios bazės teritorijos (RSBT)[2].

Ši ataskaita apima 2011 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d. laikotarpį.

Per ataskaitinį laikotarpį Komisija nesiūlė jokių ŽLR pakeitimų, tačiau iš dalies pakeitė įgyvendinimo taisykles.

Komisija palaiko konstruktyvų darbinį dialogą dėl šio reglamento įgyvendinimo su atitinkamomis Kipro Respublikos valdžios institucijomis ir Suverenios bazės teritorijos (SBT) administracija.

1. ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

2011 m. gegužės 31 d. Komisija priėmė Reglamentą Nr. 531/2011, kuriuo iš dalies keičiamos ŽLR įgyvendinimo taisyklės[3].

Komisijos sprendimu panaikintas įpareigojimas per žaliąją liniją (toliau – linija) prekiauti tik bulvėmis, kurios išaugintos iš tiesiogiai sertifikuotų sėklinių bulvių. Padarius šį pakeitimą leidžiama prekiauti bulvėmis, užaugintomis iš sėklai skirtų bulvių, kurios, prižiūrint nepriklausomiems fitosanitarijos ekspertams, Komisijos paskirtiems būtinai garantijai dėl tapatumo ir sveikumo suteikti, išaugintos kaip pirmas sertifikuotų sėklinių bulvių derlius.

---

1 OL L 161, 2004 4 30, p.128. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu (EB) Nr. 587/2008 (OL L 163, 2008 6 24, p. 1) (Žaliosios linijos reglamentas).

2 Žr. Žaliosios linijos reglamento 3 konstatuojamąją dalį.

3 Reglamentas (EB) Nr. 1480/2004, nustatantis specialias taisykles dėl prekių, atgabenamų iš teritorijos dalių, kuriose Kipro Vyriausybė nevykdo veiksmingos kontrolės, į teritorijos dalis, kuriose Kipro Vyriausybė vykdo veiksmingą kontrolę.

2. LINIJOS KIRTIMAS (ASMENYS)

2.1. Linijos kirtimas oficialiuose linijos perėjimo punktuose

Reglamentu nustatoma patikima Kipro, kitų ES piliečių ir trečiųjų šalių piliečių, oficialiuose linijos perėjimo punktuose kertančių liniją, laisvo judėjimo teisinė bazė. Liniją kertančių Kipro graikų šiek tiek padaugėjo, o liniją kertančių Kipro turkų sumažėjo.

Remiantis Kipro Respublikos duomenimis, ataskaitiniu laikotarpiu 621 406 Kipro graikai (pernai – 596 578) 210 877 transporto priemonėmis (pernai – 170 315) kirto liniją iš vyriausybės kontroliuojamų sričių į šiaurinę Kipro dalį ir 937 789 Kipro turkai (pernai – 1 097 676) 348 225 transporto priemonėmis (pernai – 378 475) kirto liniją iš šiaurinės Kipro dalies į vyriausybės kontroliuojamas sritis[4].

Liniją kertančių Kipro pilietybės neturinčių ES piliečių ir trečiųjų šalių piliečių skaičius šiek tiek sumažėjo. Remiantis Kipro Respublikos policijos (toliau – CYPOL) duomenimis, ataskaitiniu laikotarpiu liniją kirto dar 634 218 Kipro pilietybės neturinčių ES piliečių ir trečiųjų šalių piliečių (pernai – 664 566). 67 % šių piliečių (424 992) liniją kirto 2008 m. balandžio mėn. atidarytame pėsčiųjų linijos perėjimo punkte Ledros gatvėje. Pėsčiųjų linijos perėjimo punkte Ledros gatvėje liniją kirto didžioji dalis Kipro pilietybės neturinčių piliečių (daugiausia turistai).

Šie duomenys iš esmės atitinkama Kipro turkų bendruomenės surinktus duomenis: 694 633 Kipro graikai 248 962 transporto priemonėmis kirto liniją iš vyriausybės kontroliuojamų sričių į šiaurinę Kipro dalį ir 1 450 566 Kipro turkai 553 913 transporto priemonių kirto liniją priešinga kryptimi. Be to, 1 101 942 užsienio piliečiai kirto liniją iš vyriausybės kontroliuojamų sričių į šiaurinę Kipro dalį.

Tačiau į minėtus CYPOL duomenis neįtraukti asmenys ir transporto priemonės, kertantys liniją *Pergamaso* ir *Strovilijos* perėjimo punktuose iš šiaurinės Kipro dalies į RSBT[5]. RSBT administracija nerenka išsamių duomenų apie šiuos du linijos perėjimo punktus. Vis dėlto, remdamasi Kipro turkų bendruomenės informacija, RSBT administracija apskaičiavo, kad į šiaurinę Kipro dalį perėjo maždaug 84 407 Kipro graikai, ir 450 408 Kipro turkai per SBT esančius linijos perėjimo punktus perėjo į vyriausybės kontroliuojamas sritis.

2011 m. CYPOL darbuotojų, tiesiogiai dirbančių linijos perėjimo punktuose, skaičius padidėjo nuo 73 (2010 m.) iki 77.

Bendras liniją kertančių asmenų vertinimas – teigiamas. Tačiau ataskaitiniu laikotarpiu užregistruota keletas incidentų. 2011 m. spalio 9 d. Latvijos turistus vežusiam Kipro turkų autobusui nebuvo leista kirsti linijos Agios Dometijaus perėjimo punkte, kurį jis anksčiau buvo kirtęs daug kartų. Pasak autobuso vairuotojo, perėjimo punkte jam buvo pasakyta, kad registruotu Kipro turkų autobusu liniją kirsti gali tik Kipro turkai. Turistai buvo nugabenti į perėjimo punktą Ledros gatvėje, kurį jie kirto pėsčiomis, ir jiems buvo

---

[4] Kipro Respublikos valdžios institucijos nerenka duomenų apie Kipro graikų grįžimą į vyriausybės kontroliuojamas sritis arba apie Kipro turkų grįžimą į šiaurinę Kipro dalį (žr. VII priedą).

[5] ŽLR nėra numatyta įpareigojimų pranešti apie šį srautą.

nusamdytas autobusas iš vyriausybės kontroliuojamų sričių, kad jie galėtų užbaigti savo ekskursiją. Kipro Respublikos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad reikalingi dokumentai nebuvo sutvarkyti, o autobuso vairuotojas pranešė Komisijai, kad jam buvo leista daug kartų kirsti liniją vežant Kipro turkus, ir pateikė oficialų skundą Komisijai.

Nesusipratimas, kad Kipro turkai nebegalės kirsti linijos, jeigu neturės Kipro Respublikos asmens tapatybės kortelės (susiję tik su nedideliu Kipro turkų skaičiumi tam tikromis dienomis), buvo greitai išspręstas.

Minėti incidentai kelia susirūpinimą Kipro turkų bendruomenei ir Komisija iškėlė šiuos klausimus Kipro Respublikos valdžios institucijoms, kad įvertintų, ar pasikeitė politika, nes tokiu atveju Komisija turėtų būti informuota, kaip nurodyta ŽLR[6]. Kipro Respublikos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad politika dėl asmenų kirtimo nepasikeitė, ir pažymėjo, kad incidentų skaičius yra nežymus, palyginti su bendru kertančių asmenų skaičiumi.

2.2. Neteisėta migracija per žaliąją liniją ir prieglobstis

Iš CYPOL pateiktų 2011 m. duomenų matyti, kad neteisėta migracija per liniją iš šiaurinės Kipro dalies į vyriausybės kontroliuojamas sritis toliau mažėjo. 2011 m. vyriausybės kontroliuojamose srityse sulaikyta 1 311 neteisėtų migrantų (pernai – 1 855) (išskyrus tuos, kuriems neleista kirsti žaliosios linijos perėjimo punktų[7]). Tiesiogiai į vyriausybės kontroliuojamas sritis pateko vienas neteisėtas migrantas, o 18 asmenų į vyriausybės kontroliuojamas sritis pateko per RSBT, todėl bendras sulaikytų neteisėtų migrantų skaičius – 1 330. Kaip galimą priežastį CYPOL nurodė užimtumo perspektyvų sumažėjimą dėl ekonomikos krizės Kipre, taip pat Kipro Respublikos valdžios institucijų pastangas kovoti su neteisėta migracija. Sulaikyti neteisėti imigrantai daugiausia buvo Sirijos, Irano ir Gruzijos piliečiai (VIII priedas). Neteisėti imigrantai paprastai sulaikomi atliekant tikrinimą prie linijos ir oro uostuose, kai jie ketina išvykti iš Kipro. Trečiųjų šalių piliečiai, prašantys tarptautinės apsaugos, paprastai nustatomi policijos nuovadose, kai prašo prieglobsčio.

Neteisėtų migrantų patekimo į vyriausybės kontroliuojamas sritis maršruto vertinimą CYPOL grindžia tais pačiais kriterijais kaip ir praėjusiais metais, pirmiausia pateiktais dokumentais (vizomis, įvažiavimo į Turkiją arba išvykimo iš jos spaudu pase arba vadinamąja Šiaurės Kipro Turkijos Respublikos viza ar leidimu gyventi), imigrantų pareiškimais, taip pat kitais įrodymais, pavyzdžiui, asmens tapatybės dokumentų neturėjimu, Kipro turkų laikraščiais ir Turkijos banknotais.

Iš 1 311 neteisėtų migrantų 417 (31,8 %) asmenų kreipėsi dėl prieglobsčio Kipro Respublikoje.

Dauguma neteisėtų migrantų atvyksta į vyriausybės kontroliuojamas sritis per Turkiją ir šiaurinę Kipro dalį.

---

[6] ŽLR 10 straipsnis.

[7] Kipro Respublika neturi oficialių statistinių duomenų, kiek asmenų neleista kirsti žaliosios linijos. Tačiau CYPOL vertinimu, 2011 m. maždaug 2 220 asmenų nebuvo leista pereiti į vyriausybės kontroliuojamas sritis.

Remiantis Kipro turkų bendruomenės informacija, Kipro šiaurinėje dalyje sulaikyta 16 neteisėtų migrantų, visi sirai. 2 267 asmenims oficialiuose perėjimo punktuose nebuvo leista kirsti linijos į šiaurinę Kipro dalį[8]. Ataskaitiniu laikotarpiu iš šiaurinės Kipro dalies išsiųsta 860 asmenų[9].

Latakijos (Sirija)–Famagustos kelto paslaugos nutrauktos 2010 m. rugsėjo mėn. Krizė Sirijoje kol kas neturėjo įtakos Kiprui ir neteisėtų migrantų skaičius iš Sirijos sumažėjo.

Nėra tikslių duomenų, kiek asmenų buvo neleista kirsti linijos perėjimo punktuose.

Kipro Respublika ir Kipro turkų bendruomenė tiesiogiai nebendradarbiauja policijos ir imigracijos klausimais. Tačiau remiant JT abiejų bendruomenių atstovai susitinka techniniame nusikaltimų ir nusikalstamos veikos reikalų komitete. Techninis nusikaltimų ir nusikalstamos veikos reikalų komitetas – vienas iš septynių specializuotų komitetų, kurie, tiesiogiai remiantis dviejų Kipro bendruomenių vadovų 2008 m. gegužės 21 d. pasiektu susitarimu, su JT parama suformuoti siekiant didinti abiejų bendruomenių tarpusavio pasitikėjimą. Abi bendruomenės šio komiteto veiklą papildė dalijimosi informacija ir bendrų iniciatyvų priemone – jungtiniu ryšių centru, kuriame nuolat dirba UNIFICYP policija ir kuris veikia šešias dienas per savaitę. Abi šalys išreiškė norą, taikydamos šias priemones, stiprinti atitinkamų policijos pajėgų ryšius ir bendradarbiauti bei padėti viena kitai dalijantis informacija apie atvejus, susijusius su žmonių grobimu, sulaikytais asmenimis, neteisėtais narkotikais ir pavogtu turtu[10].

CYPOL labai gerai įvertino bendradarbiavimą su kitais atitinkamais vyriausybės departamentais ir RSBT administracija.

Rytų suverenios bazės teritorija (RSBT)

Apskritai neteisėta imigracija per RSBT ataskaitiniu laikotarpiu sumažėjo. SBT pareigūnai ir toliau puikiai vertina Kipro Respublikos ir SBT muitinės ir imigracijos departamento bendradarbiavimą šioje srityje. Per ataskaitinį laikotarpį 1 163 asmenims, tarp kurių daugiausia buvo Turkijos piliečių, gyvenančių šiaurinėje Kipro dalyje, nebuvo leista pereiti žaliosios linijos. Kiti užsieniečiai buvo Australijos, JAV, Brazilijos, Irano ir Rusijos turistai, kurie liniją kirto per šiaurinę Kipro dalį. Šie asmenys buvo nukreipti į Nikosijos Agios Dometijaus perėjimo punktą, kad įvykdytų atvykimo į Kipro Respubliką procedūrinius reikalavimus[11].

RSBT iš viso sulaikyta 18 neteisėtų migrantų[12], iš jų 9 teisėtai atvyko į vyriausybės kontroliuojamas sritis, tačiau pasiliko ten po to, kai jų vizų galiojimo laikas baigėsi. SBT taip pat sulaikė 3 tarpininkus. Kiti 6 imigrantai į salą atvyko per šiaurinę Kipro dalį ir kirto liniją neteisėtai.

---

8 979 iš Turkijos, 204 iš Sirijos, 167 iš Turkmėnistano, 88 iš Gruzijos, 74 iš Irako.

9 543 iš Turkijos, 44 iš Sirijos, 64 iš Moldovos, 53 iš Irano, 10 iš Nigerijos.

10 UNFICYP pateikta informacija.

11 Iš jų 900 iš Turkijos, 39 iš Irano, 33 iš Australijos, 30 iš JAV, 19 iš Brazilijos, 19 iš Rusijos.

12 6 iš Egipto, 2 iš Nigerijos, 2 iš Sirijos, 2 iš Gruzijos, 2 iš Šri Lankos, 3 iš Indijos, 1 iš Bangladešo, 1 iš Nepalo.

Atokiau nuo linijos perėjimo punktų SBT policija, siekdama kovoti su neteisėta migracija, nereguliariai vykdo patruliavimą, atsižvelgdama į galimą riziką ir žvalgybos duomenis. Be to, SBT muitinės ir karinių pajėgų patruliai vykdo papildomą patruliavimą.

Ypač sunku kontroliuoti kelis neoficialius linijos perėjimo punktus Pergamaso kaime (esančiame iš dalies SBT, iš dalies šiaurinėje Kipro dalyje) arba netoli jo, kuriais vis dar naudojasi vietos gyventojai ir ūkininkai. SBT intensyviau patruliuoja šiose srityse dviem tikslais – siekiant kontroliuoti paukščių gaudymą ir atgrasyti žmones nuo neteisėto linijos kirtimo. Kaip minėta ankstesnėse žaliosios linijos ataskaitose, šie neoficialūs linijos perėjimo punktai tebekelia rūpestį. Kaip ir ankstesniais metais, Komisija iškėlė klausimą dėl neoficialių linijos perėjimo punktų, o SBT ragino SBT pareigūnus rasti tinkamą sprendimą, atitinkantį 2003 m. Stojimo akto Protokolo Nr. 3 5 straipsnio 2 dalies reikalavimus[13].

3. LINIJOS KIRTIMAS (PREKĖS)

3.1. Prekybos vertė

Pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 1480/2004[14] 8 straipsnį turkiškosios Kipro dalies Prekybos rūmai (toliau – TCCoC) ir Kipro Respublikos valdžios institucijos kiekvieną mėnesį pranešdavo apie prekių, kurioms išduoti lydraščiai, rūšį, kiekį ir vertę. Į šias ataskaitas būdavo įtrauktos prekės, į vyriausybės kontroliuojamas sritis patekusios per Pergamaso ir Strovilijos linijos perėjimo punktus, kurie pavaldūs SBT administracijai.

Remiantis TCCoC ataskaitomis, prekių, kurioms 2011 m. išduoti lydraščiai, bendra vertė buvo 29 954 867 EUR, o faktiškai parduotų prekių vertė buvo 29 402 577 EUR[15]. 2011 m. prekyba per žaliąją liniją buvo penkis kartus didesnė nei 2010 m. Tokio žymaus padidėjimo priežastis – elektros energijos pardavimas iš šiaurinės Kipro dalies vyriausybės kontroliuojamoms sritims, kurį lėmė išskirtinės aplinkybės. Dėl elektros energijos pardavimo, kurio vertė buvo 24 085 775 EUR (82 % prekybos), susitarė Kipro prekybos ir pramonės rūmų ir TCCoC pirmininkai po to, kai 2011 m. liepos mėn. Mario karinio jūrų laivyno bazėje įvyko sprogimas, sunaikinęs didžiąją dalį netoliese esančios Vasiliko jėgainės. Elektros energijos pardavimas turėjo didelį poveikį prekybai per žaliąją liniją 2011 m. Siekiant tinkamai parodyti įprastą prekybą per žaliąją liniją, šioje ataskaitoje bus pateikiami prekybos duomenys kartu su elektros energijos pardavimu ir be jo.

Pagal TCCoC neatsižvelgiant į elektros energijos pardavimą, bendra prekių, kurioms išduoti lydraščiai, vertė buvo 5 869 092 EUR, o faktiškai parduotų prekių vertė buvo 5 316 803 EUR.

Pagal Kipro Respublikos valdžios institucijų pateiktas ataskaitas bendra prekybos prekėmis, kurios pervežtos per liniją, vertė padidėjo 560 % iki 28 923 500 EUR. Bendra prekybos prekėmis (neatsižvelgiant į elektros energijos pardavimą), kurios pervežtos per liniją, vertė sumažėjo 6,5 % nuo 5 173 233 EUR 2010 m. iki 4 827 454 EUR, daugiausia

---

13 OL L 236, 2003 9 23, p. 940.

14 2004 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1480/2004, OL L 272, 2004 8 20, p. 3.

15 Žr. šios ataskaitos I, II ir III priedus.

dėl sumažėjusios prekybos akmens dirbiniais, kaip antai, marmuru, plytomis ir statybinėmis medžiagomis; šį sumažėjimą lėmė ekonomikos krizė ir sulėtėjusi statybos pramonė. Prekyba daržovėmis taip pat sumažėjo, prekyba bulvėmis dar labiau smuko. Iki 2010 m. bulvės sudarė didžiausią prekybos per žaliąją liniją dalį (iki 30 % visos prekybos vertės). 2011 m. prekyba bulvėmis sudarė mažiau nei 1 % visos prekybos per žaliąją liniją. Tai daugiausia lėmė bulvių auginimo perteklius vyriausybės kontroliuojamose srityse ir dėl to nebereikėjo pirkti bulvių iš šiaurinės Kipro dalies.

Nors tai nepatenka į ŽLR taikymo sritį, pažymėtina, kad, remiantis Kipro prekybos ir pramonės rūmų duomenimis, prekybos iš vyriausybės kontroliuojamų sričių į šiaurinę Kipro dalį vertė išaugo daugiau nei dvigubai – iki 2 272 493 EUR 2011 m. (pernai – 1 090 086 EUR). Pagrindinė tokio žymaus padidėjimo priežastis – vyriausybės kontroliuojamose srityse pagamintų prekių tiekimas ES finansuojam projektui šiaurinėje Kipro dalyje. Taigi prekybos srautai iš vyriausybės kontroliuojamų sričių į šiaurinę Kipro dalį sudaro 7,85 % prekybos apimties priešinga kryptimi (21 % 2010 m.). Tačiau vertinant prekybą per žaliąją liniją neįskaitant elektros energijos pardavimo, prekybos srautai iš vyriausybės kontroliuojamų sričių į šiaurinę Kipro dalį sudaro 46 % prekybos apimties priešinga kryptimi.

Kipro turkų bendruomenė tebetaiko prekybos režimą, kuris iš esmės atitinka Žaliosios linijos reglamente nurodytus apribojimus. Tačiau šis režimas ne visada taikomas nuosekliai, dėl to sunku nustatyti ilgalaikius prekybos santykius. Pagrindinis Kipro turkų bendruomenės atvirai reiškiamas argumentas – vietos ekonomikos apsauga.

3.2. Prekių rūšys

2011 m. po elektros energijos daugiausia buvo parduota metalo laužo, šviežios žuvies ir plastiko[16].

Ataskaitiniu laikotarpiu atsirado naujų produktų (išskyrus elektros energiją), pavyzdžiui, granatai ir dekoratyviniai akmenukai, tačiau jų poveikis prekybai buvo labai nedidelis[17].

99,66 % prekybos per liniją vykdyta salos viduje. Likę 0,34 % – tai Indijai parduotas geležies ir plieno laužas, kurio prekybos vertė 93 850 EUR (2010 m. – 123 788 EUR). Siekiant sudaryti šiuos sandorius reikėjo, kad dėl sandorių su ES šalimis ir eksporto į trečiąsias šalis formalumų dalyvautų vyriausybės kontroliuojamose srityse registruota bendrovė. Ataskaitiniu laikotarpiu prekių kitoms ES valstybėms narėms neparduota (2010 m. –17 693 EUR).

3.3. Pažeidimai

Per ataskaitinį laikotarpį Kipro Respublikos valdžios institucijos pranešė apie 4 pažeidimus, kurių bendra prekybos vertė – 2 590 EUR (0,008 proc. bendros prekybos per žaliąją liniją vertės). Šių prekių nebuvo leista pervežti per liniją dėl įvairių administracinių priežasčių (trūko dokumentų arba medžiagos nebuvo paženklintos pagal „CE“ ženklinimo reikalavimus).

---

16 Žr. šios ataskaitos IV priedą.

17 Prekyba dekoratyviniais akmenukais ir granatais sudarė tik 0,4 % visos prekybos per žaliąją liniją.

3.4 Tebesančios su prekių judėjimu susijusios kliūtys ir sunkumai

Vis dar yra keletas prekybos per liniją kliūčių. Kaip minėta ankstesnėse ataskaitose, dar nėra tinkamai išspręstas turkiškosios Kipro dalies sunkvežimių, įvažiuojančių į vyriausybės kontroliuojamas sritis, klausimas. Tačiau Komisijos tarnybos šiuo metu dalyvauja techninėse diskusijose su Kipro Respublikos kompetentingomis institucijomis, kad išspręstų šį klausimą ir išnagrinėtų būdus, kaip būtų galima rasti tinkamų priemonių, kuriomis, be kita ko, būtų sprendžiamos kelių eismo saugumo problemos.

Kilo tam tikrų problemų dėl maisto produktų. Kipro Respublikos valdžios institucijos neleido pervežti tam tikrų produktų (pvz., duonos) dėl sveikatos apsaugos tarnybų išreikštų abejonių dėl gamybos proceso šiaurinėje Kipro dalyje. Komisijai paaiškinus atitinkamos prekės buvo pervežamos be jokių problemų.

Kaip ir ankstesniais metais, Kipro turkų prekybininkai ir toliau pranešdavo apie sunkumus tiekiant prekes į prekybos centrus ir reklamuojant savo produktus bei paslaugas vyriausybės kontroliuojamose srityse, dėl kurių trikdoma prekyba. Šie sunkumai galimai susiję su plačiai paplitusiu Kipro graikų nenoru pirkti Kipro turkų prekės ženklo produktus ir toks požiūris tebėra kliūtis prekybai. Tačiau abiejų bendruomenių tarpusavio prekyba (išskyrus prekybą per žaliąją liniją) yra keletą kartų didesnė. TCCoC skaičiavimais Kipro turkai vyriausybės kontroliuojamose srityse įsigijo prekių asmeniniais tikslais už 120 mln. EUR.

2011 m. prekių kontrabanda per liniją sumažėjo, o Kipro Respublikos valdžios institucijos 1 538 kartus konfiskavo prekes (pernai – 545). SBT 281 kartą konfiskavo prekes oficialiuose Pergamaso ir Strovilijos linijos perėjimo punktuose. Tačiau prekių kontrabanda per liniją tebėra didelio masto ir atitinka geografinį linijos, išilgai kurios galima vykdyti slaptą veiklą, pobūdį. Netoli linijos esančiose srityse yra vykdomos kontrolės operacijos siekiant pirmiausia kovoti su sezoninėmis problemomis, pavyzdžiui, medžiojamųjų ar laukinių paukščių arba fejerverkų gabenimu į vyriausybės kontroliuojamas sritis (taip pat per RSBT). Tarp kitų konfiskuojamų prekių yra cigaretės ir tabakas, gyvūninės kilmės produktai, taip pat padirbtos rankinės ir tekstilės gaminiai. Tačiau, Kipro Respublikos valdžios institucijų teigimu, kontrabandos mastas mažėja dėl sumažėjusių kainų skirtumų. CYPOL ir RSBT pareigūnai patruliuodami prie linijos vykdo dvejopą funkciją: kovoja su kontrabanda ir vykdo neteisėtos imigracijos kontrolę. 2009 m. apylinkių teismuose iškelta 11 baudžiamųjų bylų dėl kontrabandos, 2010 m. – 9, o 2011 m. – nė vienos.

Dauguma prekių aptikta oficialiuose linijos perėjimo punktuose: Pilos kaime, SBT, buferinėje zonoje netoli Zodijos ir Potamijos.

Kalbant apie įprastą Pilos kaimo, esančio buferinėje zonoje (ŽLR 4 straipsnio 10 dalis), prekių pasiūlą, teikiamą Kipro turkų gyventojams, SBT administracija stebi ir registruoja statybinių medžiagų, žuvies, cigarečių ir kitų prekių kiekį.

3.4. Prekybos palengvinimas

Komisija toliau ieško prekybos per liniją stiprinimo būdų. Nepriklausomiems ekspertams po vertinimo misijų pateikiamose rekomendacijose nustačius būtinas sąlygas, galėtų būti numatytas Komisijos sprendimas panaikinti ŽLR draudimą papildomai prekiauti žemės ūkio produktais, didžiausią dėmesį skiriant pieno produktams (pienui, sūriui, jogurtui,

išrūgoms). Per ataskaitinį laikotarpį Komisijos sprendimu panaikintas įpareigojimas per žaliąją liniją prekiauti tik bulvėmis, kurios išaugintos tiesiogiai sertifikuotų sėklinių bulvių. Tačiau kol kas per anksti vertinti, ar Komisijos sprendimas turėjo teigiamos įtakos prekybai per žaliąją liniją.

Tarp kitų produktų, kurių prekyba susidomėjo TCCoC, yra ūkiuose auginamos žuvys ir sraigės. Be to, yra bendras interesas panaikinti draudimą prekiauti gyvais gyvūnais ir gyvūninės kilmės produktais, jei šie produktai atitinka ES taisykles ir reglamentus. Kipro Respublika daug kartų išreiškė norą išnagrinėti galimybę išplėsti prekių, kurias galima pervežti į vyriausybės kontroliuojamas sritis, sąrašą.

Kipro valdžios institucijos pranešė Komisijai apie įdiegtas priemones, skirtas *sui generis* prekių judėjimui iš vyriausybės kontroliuojamų sričių per nekontroliuojamas sritis ir atgal į vyriausybės kontroliuojamas sritis per Limničio perėjimo punktą (atidarytą 2010 m. spalio mėn.). Komisija pranešė Kipro Respublikos valdžios institucijoms, kad šią praktiką reikia suderinti su ES teise iš dalies pakeičiant ŽLR, kuris yra išskirtinė teisinė priemonė, kuria reglamentuojamas bet koks prekių ir asmenų judėjimas per liniją.

4. IŠVADOS

Kaip nurodyta ankstesnėse ataskaitose, linijos kontrolė oficialiuose linijos perėjimo punktuose yra patenkinama. Per ataskaitinį laikotarpį sulaikytų neteisėtų migrantų skaičius, atrodo, patvirtina mažėjimo tendenciją, tačiau neteisėtai liniją kertančių trečiųjų šalių piliečių skaičius tebekelia rūpestį. Komisijos vertinimu, griežtesnė Kipro Respublikos ir SBT administracijos vykdoma linijos atkarpų tarp linijos perėjimo punktų kontrolė labai padėtų spręsti neteisėtos migracijos problemą. Komisija yra susirūpinusi dėl kelių incidentų, kurie įvyko perėjimo punktuose 2011 m. spalio ir gruodžio mėn., ir toliau palaikys ryšius su Kipro Respublikos valdžios institucijomis dėl bet kokių aplinkybių, kurios galėtų turėti įtakos politikai.

2011 m. prekybos per liniją vertė buvo penkis kartus didesnė nei 2010 m. Šį žymų padidėjimą lėmė elektros energijos pardavimas iš šiaurinės Kipro dalies vyriausybės kontroliuojamoms sritims, kurio vertė buvo 24 085 775 EUR. Neatsižvelgiant į elektros energijos pardavimą, įprasta prekyba per žaliąją liniją sumažėjo trečią kartą iš eilės nuo ŽLR įsigaliojimo 2004 m. (6,5 % nuo 5 173 233 EUR 2010 m. iki 4 827 454 EUR). Daugiausia prekiauta elektros energija, metalo laužo žaliava, šviežia žuvimi, plastiku ir akmens dirbiniais. Bendras prekybos mastas tebėra ribotas, iš dalies dėl ribotos paties reglamento taikymo srities. Teigiamas pokytis, kurį reikėtų pažymėti, yra Kipro prekybos ir pramonė rūmų ir TCCoC pirmininkų susitarimas dėl elektros energijos tiekimo iš ne vyriausybės kontroliuojamų į vyriausybės kontroliuojamas sritis po 2011 m. liepos mėn. karinio jūrų laivyno bazėje įvykusio apmaudaus sprogimo. Susitarimu paskatinta prekyba per žaliąją liniją, jis taip pat buvo pasitikėjimo didinimo priemonė.

Šiuo ataskaitiniu laikotarpiu išlieka tam tikros prekybos kliūtys. Kipro turkų komercinės paskirties transporto priemonės, visų pirma sunkvežimiai, sveriantys daugiau kaip 7,5 t, ir autobusai, vis dar negali judėti po visą salą, jeigu vairuotojo pažymėjimas ir techninės apžiūros pažymėjimas buvo įgyti vyriausybės kontroliuojamose srityse. Komisijos tarnybos ir atsakingos Kipro Respublikos institucijos pradėjo technines diskusijas, kad rastų tinkamą šio klausimo sprendimą. Apie jokią pažangą, susijusią su kitomis netarifinėmis prekybos kliūtimis, dar nepranešama.

Atrodo, kad prekių kontrabanda per liniją sumažėjo, bet tebėra plataus masto.

Prekių judėjimą iš vyriausybės kontroliuojamų sričių per Limničio perėjimo punktą per šiaurinę Kipro dalį ir atgal į vyriausybės kontroliuojamas sritis reikia sureguliuoti iš dalies pakeičiant Žaliosios linijos reglamentą.

Bendra išvada – Žaliosios linijos reglamentas tebėra veiksmingas pagrindas, kuriuo sudaromos galimybės asmenims ir prekėms judėti į Kipro Respublikos vyriausybės kontroliuojamas sritis ir iš jų. Komisija toliau stebės šio reglamento įgyvendinimą.